

DİL TUTULMASI

İlhan Durusel 1965'te Ayvalık'ta doğdu. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi, edebiyat öğretmenliği yaptı (1988-1994). 1994'ten beri eşi Francesca'yla birlikte Pennsylvania'da yaşıyor, Lehigh Üniversitesi Kütüphanesi'nde arşiv ve nadir kitaplar bölümünde çalışıyor. Öykü, şiir ve yazılarından bazıları *Sombahar*, *Cumhuriyet Kitap*, *kitap-lık*, *Sıcak Nal*, *Mesele*, *Öykülem*, *Uçsuz*, *Öykü Gazetesi*, *Parşömen* ve *Sarnıç* dergilerinde, iki öyküsünün çevirileri de Kanada'da çıkan edebiyat dergisi *Descant*'ın Türkiye seçkisinde yayımlandı.

Kitapları:

Blöf Kitap (Tansu M. Gülaydın'la, Altukırkbeş, 1994; Koç Üniversitesi Yayınları, 2018), *Almyazım Kılavuzu* (YKY, 1998, 2013), *Karakalem Requiem: Yüz Ünlü Türk İçin Hüzünlü Türküler* (YKY, 2003), *Süslü Nesir: Selçuklular İçin Güzel Sözler* (YKY, 2007), *Gül Öksüren Melek* (YKY, 2012), *Otlar Çağırıyor* (Aylak Adam, 2014), *Kısa Kısa Kıssalar* (160. Kilo-metre, 2015), *Yavaş Ateş* (YKY, 2016), *Defterdar: Evlat Katli İçin El Kitabı* (YKY, 2018), *Dil Tutulması* (YKY, 2019).

İlhan Durusel'in
YKY'deki kitapları

Alinyazım Kılavuzu (1998)

Karakalem Requiem (2003)

Süslü Nesir – Selçuklular İçin Güzel Sözler (2007)

Gül Öksüren Melek (2012)

Yavaş Ateş (2016)

Defterdar – Evlat Katli İçin El Kitabı (2018)

Dil Tutulması (2019)

İLHAN DURUSEL

DİL TUTULMASI



YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5400
Şiir - 385

Dil Tutulması / İlhan Durusel

Kitap editörü: **Murat Yalçın**

Kitap tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **Arzu Yaraş**

Baskı: Sena Ofset Ambalaj, Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Maltepe Mah. Litros Yolu Sk. 2. Matbaacılar Sitesi B Blok
Kat: 6 No: 4NB 7-9-11 Topkapı - Zeytinburnu / İstanbul
Telefon: (0 212) 613 38 46
Sertifika No: 12064

1. baskı: İstanbul, Temmuz 2019
ISBN 978-975-08-4533-8

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2019
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.

İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 Faks: (0 212) 293 07 23

<http://www.ykykultur.com.tr>

e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr

[facebook.com/YapıKrediKulturSanatYayincilik](https://www.facebook.com/YapıKrediKulturSanatYayincilik)

twitter.com/YKYHaber

[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

Bizi düzyazı düze çıkaracak.

İçindekiler

- 9 • Sunu (Asuman Susam)
- 13 • Soğan Doğrayan Acemiler
- 14 • Hammamizede
- 15 • Reis Sarı Kapı
- 16 • Ve Beyaz Etleri
- 17 • Mutlu Son'a Gazel
- 18 • Hırsız Çıplak
- 19 • Hayvan Acelesi
- 20 • Bir Sepet Dolusu Sakatat
- 21 • Depoların Boyalı Pencereleri
- 22 • Kurbanım Ben
- 23 • Koğuş Morgmuş
- 24 • Cam Eşyalar Dükkânı
- 25 • İyi Giyimli Yaban
- 26 • Baharat Kavanozları
- 27 • Ben, Sabahın Konuğu
- 28 • Bir Ağaç Ölüyor
- 29 • Gümüş Yüzlü Marangozlar
- 30 • Bir Örümcek Gibi
- 31 • Dalgındım Kumsala
- 32 • Son İnce Hasta
- 33 • Demir Pazar Talaş Sarı
- 34 • Türbedâr
- 35 • Soyulmuş Gözleri
- 36 • Çürük Kokan Paspaslar
- 37 • Afyonlu ve Karısı
- 38 • Çeşmeci
- 39 • Köprüde Bir Otel
- 40 • Truva Bir Ağora
- 41 • Soğuk Çoban
- 42 • Beyaza Boyalı Bozayı
- 43 • Ve Sütten Çekildik
- 44 • Uyanmak Diyelim
- 45 • Tozlu Mayıs, Çamur Temmuz
- 46 • Meşin Gemi
- 47 • Tanıdık Bir Sürü
- 48 • Batan Sodom'dan
- 49 • Soğukkan
- 50 • Gölgeler Kutusu

- 51 • Pamuk Yaşında Ağaçlar
- 52 • Avluda Yıkanmış Bir Yüz
- 53 • Bir Kadehte Bir Lale
- 54 • Artık Yıl
- 55 • Günah Kraliçesi
- 56 • Gümüş Damarlarında
- 57 • Sessizlikten Sola Döndük
- 58 • Erik Ne Zaman Keder
- 59 • Mimarım Ben

- 60 • Sefer Boğa
- 61 • Sıcak Dalgası
- 62 • Çarşamba
- 63 • Keloğlan Kıbrıs'ta
- 64 • Körelmiş Bakışları
- 65 • Halife ve Bakire
- 66 • Başaşağı Bir Başak
- 67 • Kıyafetname

SUNU

Bir pergel... Sol ayak sabitte, bir yüzey kazıcısı, bir iz bırakıcı olarak derinlik merakında. Sağ sürekli bir arayışta, yatayda, genişleye gezine, yüzü açıklığa, bilinmeze, deneye, değişime dönük: Şair. Anlam arayışında anlamı unutarak, duyma merakında sesleri susturarak, “göz”ü hem duymanın hem dokunmanın organı kılarak, hafızaları çarpıştırarak, mekânları geçmişteki şimdinin içinden genişletip uzaya koridorlar açarak varlaşan: Şiir

Çağının en kendine özgü kalemlerinden olan Durusel’in edebiyatının kilit noktası şiidir. Her yazdığıyla arayışı, duyusu, imge ve dil arasındaki gidiş gelişleriyle şiiden el almış bir melez gezgindir o.

Dil Tutulması arayışlarını şeyler dünyası, dil, hakikat, özne ve özneler arası ilişkiler üzerine kurmuş bir medeniyet okuması çabası. Dil işçiliği, özeninden öte kendisi dil olma, ona dönüşme şiddeti taşıyan, bu şiddeti tuhaf söylem yumuşaklığı ile hemhal eden, insanı, insanla derdinin olduğu yerden çiğ et gibi çiğneyen ve tüküren, geçmişi şimdiyle ilişkilendirirken onu tarihi bağlamından koparma pahasına, anakronik bir uzamda, eleştirelliğin içinden sivrilten şiiirler.

Alacakaranlık. Tutulma. İnsan ve hakikatının arasına giren dil. Çatlaklardan sızan ne, diye çatlağa bakmaya zorlayan, çatlaktan sızan ışığa evetse de asıl gölgeye, koyu gölgeye bakmamızı isteyen bu tutulan dilden, dilin tutulma ânından görünen şiiirler geçmişteki şimdiiyi, şimdideki geçmişi söyler. Bu tutulma tarih ile tarih dışının, geçmişle şimdinin, insanla yeryüzünün, insanla insan cehenneminin, sahte ile sahicinin arasında bir tutulma. En çok dil ile dilsizleşen anların tutulması. Dille ve dünya ile sersemlemiş insancıkların hayatları ile hayretleri arasında.

Sır metinler, sırlı metinler. Ermek için bu saklı, örtük olana tarih görgüsünü de gereksiniyor insan. Zaman sihirbazı olarak şairin tarihle oynadığı anakronik oyunlar, kendi şimdisini kuran anlar. Bir sine-göz olarak zaman parçacıklarının kat yerlerini açarak dünyaya şeyler üzerinden sinme çabası. Bir şölen, bir karnaval, seyirlik bir dünya sunumu.

Bir tutulma ânının içinde şeylerle kalakalmışların insanlık halleri. Tarih koridorunun duvarlarına asılı hareketli tablolar. Bakanın şimdisiyle tablonun şimdisi arasında, ara yerde ne görür bakan: kılcal kanamalar.

Asuman Susam

DİL TUTULMASI

SOĞAN DOĞRAYAN ACEMİLER

Erhan'a

Yazdı, aklımıza geldi o takımadalar gibi dağ köylerinde geçen jandarmalığımız. Kadınlar ipek gözlüydü, adamları sargılı. Köy canavarları yanlarında soluklanırdı: Bir avuç dolusu saç ve bir kese tırnak, arka cep tarakları ve ciletle yer değiştirdi. Mataralarımızda parça etten çorba dağa doğru yürürken: “Şimdi dağa doğru yürüyorum” derdik hepimiz. Çocuklar sudan heykeller gibi bakardı bize, sırtı çıplaklığı üniforma sayan savaşçılardı. “Şimdi savaşa gidiyorum” derdik kendimize. Metali madene, dipçiği ağaca çeviren gözlerle bakardık elimizdekilere. Kendimize “Şimdi bir tüfek tutuyorum” derdik, her zamankinden üç kere daha ağır yaparak her şeyi. Bir dağda bir kapıya gelirdik ve “bir kapının önüneyim şimdi” derdik. Kapıyı içerden çalardı 40 vezir ve “siz buyrun içeriye” diye bağırırlardı. Elektronik saatlerimizi dinlerdik biz: Telsizler 40 Haramiler diye ünlerdi. Çöplükte şiş kebabları saplı, yanlarında çiftlik kadınları: İçerdekilere aş ve eş. Ortadaki bir tek kömür parçasına yeni biçilmiş tarlalar gibi bir satranç hamlesiyle şaşardık. Şimdi ne yaptığımızı unutturduk toprak köy hapisanesinin önünde ve başka bir an'a geçerdik burdan: Burda yalvarıyorduk dönünce bizi aynı şimdi olduğumuz gibi hatırlasınlar diye soğan doğrayan acemilere.

HAMMAMİZEDE

Bitin devleriyle gelir o, mangallar, piknik sepetleriyle. Koltuk ve altı görünüyor, ve dışkısı kurtlu. Biraz sansar; korkulur ondan. Zebra daha çok şiire sokulur bu yüzden. Zürafayı ve Havva'yı hatırlar, batıkları ve cam kırmalarını sualtlarında. Sualtlarında günahlarla büyümüş bir Şıpsevdi, kırma tüfeklerle, ham kayısılarla. Bedevi bedeni damalı bir deri. Bir şarkısı var bunun, onu en güzel o söyler. Kayatuzu ve kalfa ve endaze geçer şarkının bir yerinde; sona doğru sarığı yıkık bir şair. Peştemalda minyatür hançer, ameliyat eldiveni ve peruklu kasket: Hamamcı Şehzade sızır halvette: Rüyasında bir at, atın rüyası Sadabad.